Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Народня Справа

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . . 12 зол.

ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 доляри.

Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.

За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.

ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 500 зол., пів стр. 260, чверть стр. 140 зол. Гроші треба посилати наперед.

Ч. 35 (48) Львів, недля 8. вересня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — — — — — — Телефон 30—13

Хотять розібрати ще одну церкву.

Українське населення місточка Крилова на Холмщині донесло до наших послів, що [illegible]ство в Грубешові наказало [illegible]лівську православну ц[illegible] [illegible] е прегарна сильна нова мур[illegible] [illegible]рков, з 1911 року, а ушкоджена лише трохи підчас більшовицько-польської війни в 1920 р. (куля вирвала кусень бляхи з даху). Староство наважилося її розібрати мимо того, що в Крилові є більшість українців і що церков нова. Коли не помагали делеґації, які ходили до старости в Грубешові і до воєводи в Люблині, тоді парохіяни Крилова візвали українських послів, аби оборонили їх святині від напасти. До Крилова виїхав 22. серпня посол Кохан і провіривши справу на місци, вислав в імени Українського Клюбу протест до міністра внутр. справ і поучив місцевих людий, як мають боронитися перед цим старостинським наміром. Парохіяни Крилова й сусідного села Перегоріли ждуть в страху і крайній розпуці, що буде далі.

—з—

Криваві напади в краю

В середу 21. серпня звела патроля постерункових бій з незнаними людьми, що поховалися в корчах в Слобідці пільній коло Гвіздця. Від кулі впав там один постерунковий Ґут. Зловили Михайла Зайчика, що втік з тюрми в Городенці, решта втікла.

На греко-католицьке приходство в Чеханах коло Кросна напали в суботу в ночі невідомі узброєні люди й застрілили 65-літн. пароха о. Данила Пирога і його дочку 35-літ. Марію. Жена пароха вратувалася, бо була тоді в стайні. По своїм вчинку бандити втікли.

Впав літак.

В неділю рано впав у Німеччині над рікою Фульдою пасажирський літак. Летун і три пасажири, в тім один американець, згинули на місці, а четвертий подорожний тяжко ранений. Причиною нещастя була густа мряка. Літак мусів летіти низько, зачепив за вершок тополі і перевернувся.

Як то світ „роззброюється“

Тут бачимо малі танки в анґлійській армії. Кождий полк має по кількадесять таких залізних черепах. Тепер вони були випробувані на маневрах анґлійської армії. Анґлія фабрикує їх якнайбільше, бо вони на випадок війни зробилиби дуже велику прислугу.

Важне для всіх передплатників!

Всім мужам довіря „Народньої Справи“ розіслали ми вже докладні викази, в яких зазначено, скільки котрий передплатник винен нашій Адміністрації за ґазету до кінця III кварталу, то є до кінця вересня.

Кождий передплатник повинен зараз зголоситися до мужа довіря і вирівнати залеглу передплату на руки мужа довіря. Цю передплату разом з иншими вишле муж довіря зараз чеком. Рівночасно варто за одним заходом доповнити і передплату до кінця року (за IV квартал).

Тепер по жнивах повинен уже кождий вирівнати свій довг, бо довги дуже шкодять ґазеті. Повинен це зробити кождий і у власнім інтересі, бо в осінній порі трафляється найбільше випадків між худобиною, а знаєте, що запомогу одержує лише той, що не перериває і не залягає з передплатою.

Зрештою думаємо, що кождий наш передплатник є совісним і свідомим господарем, який сам розуміє, що за свою щиру ґазету треба на час заплатити тих пару золотих, аби ґазета до нього приходила і далі гарно розвивалася.

Віримо, що недбалих і несумлінних не буде, бо вони мусілиби встидатися перед сумлінними.

Тож зараз голосіться до мужа довіря і складайте свою передплату, — тай другим кладіть це на серце.

Хто би з яких будь причин не хотів зложити передплати на руки мужа довіря, той може вислати свої гроші окремо. Але всі наші мужі довіря заслуговують на ту віру і сповнять радо і совісно свій обовязок.

— **Котрий Муж Довіря** не отримав ще виказу передплатників, нехай напише зараз до Редакції.

—з—

Грім може спалити Ваші стоги й полукіпки, тому обезпечайте збіжжа й пашу від огню в Т-ві взаїмн. обезпеч. „ДНІСТЕР“ у Львові вул. Руська ч. 20. 1546

НЕ ВІДБИРАЙТЕ НАМ ШКОЛИ.

З Камінного пов. Надвірна дістаємо таке письмо:

Просимо Хвальну Редакцію о ласкаве поміщення слідуючого документу нашої доби:

„Протокол надзвичайного засідання Громадської Ради в Каміннім пов. Надвірна, що відбулося 25. серпня о 12. год. в полудне в канцелярії громадського дому в справі української мови навчання в місцевій школі. На засідання прибуло 21. радних на всіх 24.

По відкриттю засідання радний Мих. Бойчук зясував зібраним суть справи, по чім радн. Осип Висіцький поставив слідуюче внесення:

„Тому, що Кураторія Шкільної Львівської Округи на основі не відомо ким „внесених“ декляраций, будьто би аж 24 дітий булоза польською мовою навчання, своїм рішенням з дня 14. вересня 1928 р. Nr. I — 24743/28 перемінила в нашому селі, з населенням на 98 % української народности, 3-клясову школу від непамятних часів з українською мовою навчання, до котрої учащає 175 дітей української нпродности, — на школу утраквістичну; тому, що таке рішення Шкільної Кураторії з оглядів педаґоґічних є крайно шкідливе, бо така школа замість поширювати науку і знання, пособляє неграмотности; тому, що про це рішення Кураторії Шкільної Львівської Округи Повіт. Шкільна Рада не повідомила зовсім Громадський Уряд, як велить закон, та що з цеї причини він не подав цього оречення, як теж велить закон, до відома громадян через вивішення на стіні в громадськім уряді, наслідком чого покривджені не могли на час внести рекурсу до міністерства, бо ізза недодержання приписаного реченця міністерство рекурс відкинуло; дальше тому, що в обводі села Камінного є окрема школа з польською мовою навчання на присілку Березина (кольонія) — зібрана Рада Громадська на свойому засіданню, в дні 25. серпня 1919 р. ухвалила слідуючу постанову:

Візвати Громадський Уряд, щоб він, спираючись на повисше — сказаному, негайно поробив заходи в компетентних чинників, щоби в школі полишено українську мову

навчання та щоб виточено слідство в ціли відшукання та покарання виновників сфальшованих деклярацій та мнимого твердження, що Уряд Громадський Ореченя Кураторії одержав і оголосив.

Крім цього Рада Громадська постановила в цій справі звернутися до Української Парляментарної Репрезентації з просьбою, щоб вона, у відповіднім місці і часі взяла нашу школу в оборону.

Зібрана Рада Громадська приняла повище внесення 20 голосами против одного (кольоніста Пшеничного) до відома, це внесення рішучо попирає та домагається, щоб повище жадання Уряд Громадський в цілости перевів.

На цьому протокол закінчено і підписано“.

Слідує 20 підписів радних, печатка і підпис начальника Громади.

—з—

Посвячення могили під Зборовом

Дня 28-го серпня відбулося посвячення козацької могили під Зборовом (В тій могилі спочивають кости козаків, які впали там у битві Хмельницького з поляками 1649 року).

—є—

Страшне залізниче нещастя

Під містом Нант у Франції наїхали на себе в ночі два особові поїзди. Зудар був такий, що оба поїзди розлетілися на кусники. З під поломаних возів добувають трупів і ранених. Замітне, що в останніх місяцях залізничі нещастя трафляються щораз частійше.

—о—

Пояснюйте всім, яку користь має той, хто передплачує „Народню Справу“!

258 запомог по 120 золотих.

На суму 30960 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 254 до 258-ої?

254. Данилів Василь, Кадобна пов. Калуш, корова впала 3. липня. (Спізнено ізза непорозуміння з передплатою).

255. Зджанський Стась, Недільна пов. Ст. Самбір, корова впала 21. серпня.

256. Мовак Теодор, Сухівці пов. Збараж, корова впала 22 серпня.

257. Брайляк Василь в Делятині пов. Надвірна, корова впала 24. серпня.

258. Стефанюк Володимир, Середпільці пов. Радехів, корова впала 26. серпня.

Ці всі пошкодовані в день випадку були вже принайменше по місяцеви нашими передплатниками а їх посвідки свідчать, що вони сповнили всі умови, потрібні для одержання запомоги. Тому признаємо їм запомого по 120 зол. Гроші (по стягненню цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів.

Кому не можемо признати запомоги і чому?

У Яремчака Василя, Тухолька пов. Сколе, корова впала 15. серпня, але посвідку вислав аж 26. серпня — отже аж 11 днів по випадку, а після наших приписів треба її вислати найдалі 5 днів по випадку. Крім того в селі досі не вибрано мужа довіря а також не подано причини випадку з коровою. Допомогу відмовляємо.

Осташ Іван, Грабовець пов. Стрий дня 3 червня прислав 1 зол. на червень — отже найдалі 30. червня повинен був вислати дальшу передплату. Того не зробив бо вислав аж 20. липня 3 зол. Корова впала 16. серпня, а від 20 липня до 16. серпня було тільки 26 днів, а треба, щоби минув цілий місяць. Длятого допомогу і в тім випадку відмовляємо.

Осторога! *Незанедбуйте ніхто своєї передплати за ґазету, і відновляйте її точно. Це Ваш обовязок, як сумлінного передплатника, і це лежить у Вашім інтересі, щоби дістати запомогу на випадок нещастя між худобиною. На нас не може ніхто нарікати.*

За признавання запомог ми вимагаємо лише точного відновлювання передплати і негайного донесення про випадок (до 5-ти днів).

—з—

Нема щастя за морем.

Довідуємося, що „Польське Товарижство Кольонізацийне“ в Варшаві дістало від бразилійського уряду концесію на кольонізацію стану Еспіріто Санто. Се Т-во оснувало там зараз кольонію Agnia Branka („Бяли оржел“) і стягає туди еміґрантів з нашого краю. Нашим людям говориться богато про всякі блага — про всесторонню опіку і поміч, які мають наші еміґранти, коли приїзджають туди. Люди цьому вірять і то тимбільше, що тепер дуже тяжко виїзджати кудись за море. Еміґрацію до Сполучених Держав Північної Америки, до Канади й Арґентини обмежено, а коли вже хто намірився їхати в світ, той хапається гарних обіцянок на новій кольонії в Еспіріто Санто. До тогож згадане кольонізаційне Т-во і Польське Т-во Еміґраційне, а навіть деякі уряди радять тим людям, яким не вдалося виїхати до Спол. Держав, Канади або Арґентини, щоби вони відносились з довірррям до того „Польського Т-ва Кольонізаційного“. І люди довіряють та їдуть до Еспіріто Сан-Санто в Бразилії і не подумають, що це в інтересі кольонізаційного Т-ва є, аби як найскорше заселити кольонію, але для кольоністів там можуть бути дуже тяжкі умовини життя. І так воно є справді і тому ми перестеоігаємо всіх, щоби легкодушно не їхали кудись на свою загибіль.

Ми вже нераз повторювали, що тепер уже й до Канади не дуже виплачується їхати, хиба тому, хто має там забезпечену роботу. А до Бразилії, Арґентини і инших країв полудневої Америки рішучо не радимо їхати а гнати несовісних аґентів геть від себе.

Навіть польська ґазета „Пяст“ остерігає, аби не їхати до Арґентини і пише, що там така страшна доріжня і тяжка робота, що еміґранти звичайно дуже каються, що їхали до Арґентини. Тяжко знайти роботу в місті, а ще тяжче працювати там на ріллі, навіть тим, що купили собі господарство. Бо там є добре загосподаровані великі фармери з давних літ, отже новим господярям не виплатиться господарка, бо ті все можуть з ними добре конкурувати. Впрочім найліпшим доказом, що в Арґентині зле, є те, що звідти вернуло в квітні і в маю тисячу еміґрантів назад до Польщі і заказують сотому, аби туди не їхав.

Молодечий нерозум.

Суд в Станиславові засудив Павла Климка з Пісків на 3 роки а Стефана Ковалика на 2 роки вязниці за те, що вони мали підпалювати людські хати, аби потім бігти до пожару і завзято ратувати. Тим способом хотіли звернути на себе увагу вогневої Сторожі аби потім приписати їх до неї. Адвокати обох засуджених внесли апеляцію до Варшави.

Читання з історії України

Про князя Дмитра Байду — Вишневецького.

(1550—1564).

В попереднім числі писали ми про те, якто на широких степах України зорганізувалося українське козацтво. Воно витворилося з людий, що втікали сюди з усіх сторін України (і з Галичини) від панських знущань, і займалися спершу ловами на всякого звіра, а потім утворили здисципліноване своє військо, що стало воювати з татарами й турками і було ґрізне для тодішньої Польщі.

Козаки запорожці збудували собі около 1558 року постійний осідок, вій Кіш, на дніпровім острові Хортиці.

А зробили це під проводом князя Байди, якого мож назвати першим Кошовим Січи.

Князь Дмитро - Вишневецький, прозваний у пісні Байдою, був потомком волинських українських князів і мав великі добра в полудневій Волині. Але що був дуже палкої і войовничої вдачі, то не міг спокійно сидіти на Волині, і почувши про відважних людий, які гуртувалися за дніпровими порогами, вирушив з малим відділом своїх людий на українські степи. Там вибрали його козаки своїм начальником і він обіцяв великому князеви литовському, який був і польським королем, що буде на острові Хортиці боронити татарам і туркам вступу на Україну, що вже майже вся тоді належала до Литви, зглядно до Польщі.

Він збудував на Хортиці малий земляний городок, то є твердиню, забезпечену водою і частоколом з гарматами і там осадив Січовий Кіш. Це була перша Січ.

Татарам це не подобалося, бо вони знали, що така кріпость буде їм перешкаджати в нападах на Україну. Татарський хан почав нападати і облягати Січ. В році 1557 обложив Січ своїм військом і стояв там 24 дні, але не міг її здобути і завернув на Крим. Слідуючого літа приступив знову, вже в сцілці з татарами і з волохами і тим разом Байда не витримав, бо забракло харчів. Тому продерся крізь ворогів і пішов на Черкаси. В році 1559 дістав поміч від московського царя, якому також загрожували татари, і пішов на Крим. Та москалі богато йому не помогли, і пішли в Московщину, а тоді Байда сам з козаками почав ходити в Молдавію, хотячи стати молдавським володарем.

Молдавія заснувалася в 1350 р., то є по упадку галицько-волинської держави. Тоді то Галичину і Волинь здобув по довгій боротьбі (бо галичани боронили кождої пяди землі) король польський, а нинішну Буковину й Румунію почали заселювати волохи і молдовани з Семигороду.

Спершу молдавська держава була мала, займала лише полудневу Буковину, але згодом молдавські воєводи підбили цілу Буковину і теперішне Покутя тай посунулися аж до Чорного Моря. Столицею Молдавії було місто Серет, а потім Сучава.

Українцям у Молдавії жилося добре. Українці були вищі культурою і освітою від волохів (молдован), а що волохи були також православні, то згодом і українська мова і звичаї запанували по молдавських урядах, подібно як в Литві. Мадярські бояри і воєводи вчилися в школах на Україні і так були з Україною звязані, що старалися все помогти українцям. І коли польські монахи почали в Галичині заводити католицтво, то молдаванський воєвода поміг львівським українцям побудувати церков Успенія, яка тому нині зветься „Волоська“ і є одною з найкращих церков у Львові.

Та в році 1514 завоювали Молдавію турки і тоді цей край сильно зубожів, а люди попали в неволю. Молдавські воєводи були у всім залежні від турецького султана, мусіли йому платити данину і слухати його у всьому, а не мали вже сили видобутися з під турецького ярма.

І власне Байда - Вишневецький (як і другі козацькі гетьмани і кошові пізнійше) задумав завоювати Молдавію і стати там воєводою, бо Молдавія була українцям близька вірою і тим, що там було богато українського народу.

1564 року зібрав Байда військо (4000 козаків) і пішов на Молдавію. Та цей похід був нещасливий і скінчився його загибілю. Турки підкупили деяких молдован, вони зрадою піймали Байду і повезли в Царгород до султана Селіма II. Султан казав його вбити за те, що він нападав на Крим і посмів напасти на його Молдавію.

Про смерть князя Байди-Вишневецького уложили козаки пісню, яку нарід і до нині співає. Ця пісня прославляє Байду, як героя, вірного своїй вірі і вітчині та описує його смерть на гаках.

Байда показав козакам ширшу дорогу в їх політиці. Щоби не лише нападати на татар і грабити турецькі міста, але й мішатися в політику чужих держав та підносити свою славу і значіння. І справді. від тоді починають запорожці богато значити в політиці сусідних держав.

(Далі буде).

—о—

ЯК БОРОТИСЯ З НУЖДОЮ?

(Читай, що було досі написано про це в ч. 32, 33, 34.).

(Далі)

Чесність, се найострійша зброя торговців і промисловців. Чесність та звязана зі словностию в додержанню ріжних умов, речинців платности і з правдомовностию взагалі. Несловних, брехливих людей всі оминають, коли розходиться о якийсь інтерес.

Отже з конечности, або з несвідомости заходять покупці до нечесних купців, до несловних ремісників. Несловні люди ніколи не одержать кредиту. Ось примір.

Оден словний селянин мав великий приватний кредит, був богачем завдяки кредитам. Сусід знайшовся в потребі, знав що у „Словного“ (так звати буду першого господаря) все є гроші, коли потребує, прийшов зажичитися. Сей справив його до кількох осіб приватних, де все гроші жичить. Обійшов сусід всі подані адреси, але всюди почув відмову. Вернув до Словного і питав о причину. Коли почув пригадку кількох недодержаних умов, та за часте відвідуваня коршми, розгнівався на Словного, бо дуже не любив правди, та ще й такої гіркої. Гроші зараз знайшлися коли пішов по них Словний зі сусідом і за него заручив.

Другий примір: Приходжу до купця з яким я умовився, що буду брати на кредит. Сему цікаво було змірити чесність нового покупця, отже у видаванню товару і рахунках часто помилявся переважно на користь купуючого. Та купуючий все до того признавався і надвишку звертав. По кількох таких пробах слідував безграничний кредит і довіря. Помилки опісля не лучалися.

Не одно лихо спровадила на людий зависть. Ось примір. Селянин мав добре поплатну цегольню. Робітники з зависти, частинно і з охоти легкого зарібку зменшили форми на цеглу, щоби менше глини виходило. При завоженю і вивоженю цегли у піч умисно цеглу розбивали, так що її ніхто не хотів купувати. Цегольня упала, але з нею упали також заробітки від 3 до 7 зл. денно для робітників, що спричинили упадок цегольні.

На зависти вийшли найгірше самі робітники, на доказ правді „що хто під ким яму копає, сам в неї впадає“.

Коли хтось є спосібний побільшити своє майно, є також спосібний дати працю богато робітникам, є отже для свого народу корисним, особливо тим найбіднійшим, які не мають спосібностий орґанізувати праці.

Особливо попирати треба підприемства свої промислові, бо они дають працю сталу і більшій кількости людий.

У нас діється противно. Очи кождого бідного звернені з завистію на тих, котрих майно зростає. Ніхто з них не мине найменшої нагоди, щоби їм якнебудь пошкодити. Отже крадежи, підпали, недбала праця, або і збитки рівнають всіх нас в нуждарів.

Нечесний, несумлінний, недбалий та лінивий робітник не дістане праці хочби і за тані гроші тоді, як робітник з добрими прикметами все пошукуваний і добре платиться.

Злими прикметами грішать і деякі наші інтеліґенти, особливо ті з університетськими студиями. Їх амбіції спричинюють богато сварів і партій між собою. Они спричинюють роздріблення народньої сили своїми партіями, а деякі все уважають, що важнійша є єдність станова, хочби з найбільшими ворогами народу, чим єдність народня. Ось примір:

Жид адвокат ділав на шкоду українських селян при нагоді парцеляції. Пішли селяни до одного адвоката Українця просити о поміч. Але сей відповів так, що селяни вже обминають його тепер. Треба знати що адвокат сей з роду селянського. Правда, таких фальшивих інтеліґентів мало, але вони є в кождім фаху і шкодять своїм чесним товаришам. Тому то так мало є щирих провідників народа, та й нарід не хоче піддаватися таким провідникам, що легковажуть собі селянина.

Не так є у наших сусідів та жидів. Они питають вперед, чи ти поляк чи жид, потім доперва яке маєш образованя, чи який твій стан.

Всі згадані ту хиби членів родини, народа чи стану підкопують їх добробут, їх силу, і силу цілого народу.

Многі священики і щирі світські інтеліґенти поборюють ті гріхи дуже давно вже, а мимо того ті хиби нас ще міцно тримаються. Бо науку суспільної моралі і ретельности опирають деякі на невловимих примірах з давної давнини. А сеж потреба туземного життя і так її треба трактувати. Науку суспільного співжиття треба оперти на примірах з життя з найблизшого оточеня. Приміри з давної минувшини пахнуть мертвеччиною, нецікаві, а приміри з далеких країв подабають на фантазію, бо не дадуться наочно доказати і тому мало кому трафляють до переконання.

Завдяки бракови розуміня суспільного співжиття у простолюдя шириться большевизм і инші скрайні напрямки, які втратять основи розвитку, коли науку суспільної моралі будеться трактувати, як науку матеріяльну, примінену до нинішних умов життя.

Се є хиби членів тих найменших природних орґанізацій, які передовсім треба усунути, щоби змiцнити основи добробуту.

Другою природною, але більшою орґанізацією є громада. Які громадяни, така громада, а всеж голова громади зі своєю радою значить найбільше.

(Докінчення буде в 36 ч,).

Що в світі чувати?

29-го серпня закінчилися

Газі

наради великих держав над поділом німецьких рат. Ми писали, що спершу не могло прийти до згоди, бо Франція хотіла собі захарапчити забагато, а тим чулася покривджена Анґлія. Вкінці Франція, Бельґія й Італія погодилися на то, що підвисшуть Анґлії рату на майже 8мілїонів марок нім., на що урветься трохи від Франції і від тих двох держав.

На нараді 29 серпня анґлійський міністр скарбу Сновден згодився на таке, отже справа полагоджена. Німеччина буде сплачувати рати після пляну американця Юнґа (має сплатити 32 міліярди в 57 роках). Коли ті держави і Німеччина той плян затвердять в своїх парляментах, то значить „ратифікують“, тоді безпроволочно Франція і Бельґія виведуть з німецького краю Надренії свої окупаційні війська, а Анґлія вивозить свої вже таки від 1-го вересня. В кождім разі

до 30 го червня 1930 р. має закінчитися евакуація чужих військ з Німеччини.

Тепер ще ждуть на згоду Німеччини, бо побоюються, що Німці зажадають, аби ті війська забралися таки зараз, до кінця 1929 року.

Тепер деякі держави дуже зажурилися, що то буде, як Німеччина позбудеться „чужих“ опікунів і стане на ноги. Побоюються головно польскі політики, які все думають, що тоді німці схотять відібрати собі часть Поморя і Шлеську. Та деякі польскі ґазети, як от приміром виленське „Слово“ пише, що Німцям варто таки добровільно поступитися в дечім, аби не мати вічного страху і клопоту. Для того також — пише „Слово“ — варто позволити Німеччині злучитися з

Австрією

де тепер настали такі неспокої, що узброєні націоналісти (Геймвера) хотять машерувати на Відень і повалити соціялістів та завести свій лад.

Останнього тижня була вся увага світа звернена на то, що діється в

Палестині.

Там були кроваві бої арабів з жидами, в яких згинули сотки жидів і арабів. Тепер пишуть, що до Палестини Анґлія післала кілька тисяч війська і вже трохи успокоїлося, але чи на довго? Анґлійці кажуть жидам лишати свої села і кольонії і ховатися до Єрусалиму й до инших міст. Видно, що бояться арабського повстання. На поміч арабам в Палестині спішаться араби з сусідних країв, з Трансйорданії і Сирії що обі є арабськими державами. Анґлія не хоче зачіпатися з арабами, бо їх там є міліони, а жидів у Палестині горстка (найбільше 120 тисяч). Тому то Анґлія і не дуже боронила жидів, і на це нарікають всі жидівські ґазети.

Жиди обходять жалобу і проголосили піст на котрийсь день та складають великі гроші на те, аби боронити жидівської держави в Палестині. Але майже всі польскі і заграничні ґазети розписують, що з того мабуть нічого не буде. Тепер одні жиди з Палестини повтікають, а другі, які ще хотіли туди їхати, не виїдуть і та держава пропаде сама собою. Хоч жиди мають до Палестини історичне право, бо там мали колись свою державу, але це було тому дві тисячі літ. Нині жидів у Европі є понад 9 міліони (в цілім світі около 16 міл.), але коли вони дотепер від 1917 р. не могли спровадити до Палестини більше, як 50—60 тисяч, то вже й не зможуть. Арабів є там понад 600 тисяч і вони певно не дадуть панувати над собою горстці жидів, коли 6 арабів є на одного жида. На це не порадить ні Анґлія, ні ніхто.

Палестина відвернула увагу світа від того, що діється в

Китаю

а зглядно на китайсько-більшовицьградниці. А звідти доходять вісти, що битви тревають далі. Китай вислав до великих держав світа депешу, аби запобігли війні, бо вони війни не хочуть, лише бороняться перед москалями, а більшовики знов пишуть, що то все завинили китайці. Тяжко повірити, щоби яка держава мішалася між них. Може будуть їх годити, але як не вдасться, то Китай і більшовики будуть битися далі.

Що нового в Польщі?

Всі опозиційні польскі ґазети, то є ґазети тих партій, що поборюють урядову санацію, нарікають на „одинкарів“, що вони не ущасливили Польщі, так, як обіцювали по перевороті в маю 1926 року. Ґазета Вітоса „Пяст“ і соціялістичні ґазети виписують, що тепер до „одинки“ поприставали і всякі такі люди, що їм не лежить на серци добро Польщі, але лише, аби поживитися з державного жолоба. Виписують приміром про якогось посла з „одинки“ Пахольчика, що він був колись ще за Росії писарем у своїй громаді (в зах. Польщі) і доносив на людей до російських властей, а так само робив і підчас німецької окупації.

Польскі ґазети нарікають на біду, яка тепер панує і пишуть, що ще буде гірше. Декотрі пишуть, що за два три роки буде аж соромно згадувати, що діялося колись — то є тепер. Пишуть про лист старого польского 94-літнього діяча Ліманоского, який написав до президента Польщі і в якім мав виписати всякі такі річи, що їх аж сконфіскувала польска цензура.

Твердять, що вже навіть Пілсудскому забагато того, що роблять деякі теперішні прихильники уряду, санатори, і тому припускають, що по вакаціях настануть по міністерствах знов великі зміни. Які то зміни будуть, докладно не знати, але думають, що богато з тих панів, які ще купаються по „бадах“, вже не вернуть на свої посади. Кажуть, що мабуть хотять, аби уступив дотеперішний міністер заграничних справ, Залескі, через те, що не вмів собі дати ради в Гадзі і допустив до того, що держави так полекшили положення Німеччини і навіть Франція остигла в своїй приязни до польскої політики.

Тепер — кажуть — Польща не має певного приятеля між сусідами, хиба одна Румунія, тай то не дуже певна. Одним словом: жура і клопіт на всі боки.

Добре вдаються лише всякі паради, але це річи дуже коштовні і не оплачуються. Вже й деякі по-

ляки нарікають, що нема тижня без паради, яка пожирає богато гроший і підриває буджет міст, повітів, воєвідств і держави. А всі пророкують, що якби були нові вибори, то „одинка“ вийшлаби тепер на них дуже зле, а зміцнилися б другі партії, які знов від себе обіцюють гори й долиии.

Литва

вислала до Союзу Народів нову ноту з просьбою, розсудити польсько-литовський спір. — Перед своїм виїздом на сесію Союзу Нароеів до Женеви. Вальдемарас (литовський премєр) сказав, що Литва готова й сто літ спорити з Польщею, аж доки не виграє.

—з—

Лист від дівчини.

Гей, Іване Сорокатий, Приятелю-Друже, і мені до Тя писати захотілось дуже.

Пишуть до Тя лиш парубки, Ти відповідаєш, а за нашу сестриченьку навіть не згадаєш.

Та ми також дуже радо ґазету читаєм, часом слова Твої Друже і напамять знаєм.

Та кинь коли яким словом і до нас дівчат (хоч не знаю, чи Ти хлопець, чи вже старий сват?)

Бо вже воно так ведеться в будень тай у свята: ми питаємся за хлопців, хлопці за дівчата.

Накажи но своїм словом і наших „дівчьит“, най вони не покидають українських свит.

Чиж не краща своя свита, вишита уся, чим чужая „блюзка, жакет“ хочби й золота?

А то в свято, чи неділю затьмилось село, від усяких „панських“ строїв, аж шумить воно.

Було перше, як лиш глянеш, аж серце забєсь, повишивані сорочки, майже стрій увесь.

Тепер уже не видати вишитих річий, і нема кому втворити дівчатам очий.

Тож зроби то Ти, Івасю, бо Ти мудрий пан, нехай дівчата покинуть геть той „панський“ крам.

Здалобися й наших хлопців дещо вразумити, бо і їм чужої моди також не купити.

Перше була вишиванка, в шиї гарасівка, як убрався у неділю, то аж мліла дівка.

А тепер ковнір, краватка, до того шпінки, повиходять на вулицю мов полупанки.

По чім „сусід“ наш пізнає, що то внуки козаків, коли хлопці наші грають нібито панів?

В кінци напиши, Іване, щось веселе не гірке, бо утратиш ласку в дівчат, тай буде воно таке,

Хоч то правда, що та правда все вщиплива та гірка, за це слухати не любить людинонька ні одна.

Ось минають уже жнива, йде до осениці, і пічнуться знов весілля, тай і вечорниці.

Ти, голубе, у тім місті давно проживаєш, може Ти там яку раду для нас дівчат маєш?

Може є який любисток на світі купити, щоб ним наших усіх хлопців тай приворожити.

Тай ще дещо напиши сам, бо память багата, здоровить Тебе щиренько

Феська Язиката.

———

КАЛЄНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

Вересень 8 —14.

8. Неділя, Адріяна, кат.
9. Понеділок, Сави Пімона,
10. Второк, Авґустина,
11. Середа, † Усі н. гл. Ів. Хрест.

(Усікнов. Гл. Із. Хрест.)

12. Четвер, Олександра, Івана (Олекс.)
13. Пятниця, Пол пояса Пр. Богор.
14. Субота, Симеона.

Зміни місяця.

Друга чверть 6. вересня, нів 15. вересня, перша чверть 22. вересня.

Як нарід приповідає

— Де господар не робить, там нивка не родить.

— Не замітай чужої хати, дивися, чи твоя заметена.

— Чужим потом не нагрієшся.

— Чужим плугом не доорешся.

— **Обікрали почту.** В Тарнові розбив якийсь Станіслав Кісель почту і взяв з каси 1625 зол. грішми, листи з 2820 з. і значки почтові на суму 400 зол. Кісєля зловили.

— **Замах на поїзд.** В лісі між Богумиловицями і Бядолінами на лінії Львів - Краків наложив хтось поперек тору величезну гору залізничих порогів (швель). На ці пороги наїхав товаровий поїзд, що йшов з Кракова до Львова, але він проїхав без випадку, тягнучи за собою пороги кілька кільометрів. Перед прибуттям поспішного поїзду побачив ці пороги торовий і поскидав їх ще завчасу з тору.

— **втобус у рові.** Минулої неділі перевернувся в окопах коло Заліщик автобус Трешера. В автобусі їхало 15 осіб, головно пани з Варшави. 7 осіб тяжко поранених, 1 панна вмерла по дорозі до шпиталю.

— **Не їдьте без білєту!** Поїздом зі Львова до Станиславова їхав якийсь чоловік крадьки на тарелях між ваґонами. На стації коло Перзенківки поїзд раптом сіпнув ваґонами і розмісив бідного пасажира на смерть.

— **Поліцаї мало не побили міністра.** Пруський міністер внутрішних справ Ґжесіньскі мав немилу пригоду- Їхав автом за скоро, тому поліцаї стримали авто і не знаючи, що це їх міністер, почали замахуватися на нього ґумовими палками і лаяти остатними словами. А міністер мусів мовчати, бо завинив.

— **Згорів літак.** Над Запоровом (в Західній Польщі) згорів польський військовий літак. Летуни вратувалися бо вискочили з літака на воздушних парасолях.

— **Телєфонічні уряди** запроваджено на почті в Конюхах коло Бережан і в Могильниці коло Теребовлі. Звідти можна тепер телєфонувати й телєґрафувати.

— **Свій до свого!!!** Кооператива „Селянська Поміч“ в Раківчику повіт Коломия передала всі свої справи процесові адвокатови Дрови М. Гулєсови!!! Отсею дорогою запитуємо П. Василя Жолобчука, який передавав ці справи, чи про це запала якась ухвала Управи, яка відобрала йому можність, справи кооперативи передати в руки свойому адвокатови українцеви.

Раковецький

— **Виловили бандитів у Сяніцькім повіті.** З довшого часу крутилася по повітах сяніцькім, добромильськім і перемиськім шайка бандитів, яка нападала на коршми і на купців, грабувала і мордувала. 16. серпня окружила поліція вільховецький ліс і зловила першого Кобилярського, гершта бандитів. Він зрадив дальших двох членів банди: Івана Дрозда з Сянока і Андрія Связа, побережника вільховецьких лісів. Дрозд признався, що він недавно замордував Стрихарского, який був герштом банди. Гаєвий Связ признався і собі, що він замордував пятого спільника банди Ковальчика, бо надіявся знайти при нім гроші по грабунку жидів. Убійники показали місце, де закопали трупів, і справді трупів там знайшли.

— **Від грому й від води** В останнім місяці згинуло лише у Львівськім воєвідстві 47 люда від громів, а 47 втопилося, купаючися.

Знищення Станиславівщини. В Станиславівщині знищили повені і зливи 25000 господарств, з того около тисячка родин опинилася в крайній нужді.

— **Панські слуги мордують людий.** В неділю 18. серпня рано сталася в Луці коло Обертина така страшна подія: Михаліна Гуцман вигнала пасти корову на свою стерню, а корова переступила на панське. На це надбіг двірський писар Іван Майкут і зачав займати корову до двора. Жінка стала його просити, а він ударив її і кинув до землі. Жінка побігла до дому по чоловіка. Михайло Гуцман вибіг і собі став просити Майкута тай приступив до корови, аби її взяти. Тоді Майкут витяг револьвер і кількома стрілами поклав Михайла трупом. Майкута віддала поліція до окр. суду в Коломиї.

— **Ріжні злочини.** В Майдані пов. Ярослав напали бандити на дім Бейлі Зіґерової, обрабували хату і замордували її сина Пінкаса. — В лісі коло Східниці пов. Дрогобич напали 4 узброєні на Ониська Прокопа з Ісай пов. Турка тай пробили його.

— **Береза з дубом.** Наші передплатники з Маркополя пишуть нам що вони бачили на давній російсько-австрійській границі в кольонії Посятинській коло Почаєва грубий дубовий пень, в обводі кілька метрів, а з того пня з середини виростає ще береза, 20 м. висока, а 20 центиметрів у промірі груба.

— **Пожежі.** В селі Рудниках згоріла 26. серпня шопа й стодола в добрах Влад. Поляньского. Згоріло збіжа і машини. Огонь горів три дні, але люди якось вратували село, хотяй деякі громадські урядники ходили в той час зовсім пяні і лаяли людий сороміцькими словами. (Пане секретар, як то було?)

В селі Рудниках ціяковита темнота, аж гидко писати.

В с. Цеценівці пов. Шемянець згоріли 17 і 22. серпня 6 господарств, в тім одна корова, безрога і 4 овець, пара коний у Конона Гучка.

— **Грім ударив у нафтовий шиб.** В Пасічній коло Надвірної вдарив грім у нафтовий шиб (яму) фірми „Ліманова“. Шиб згорів. Шиб був обезпечений на кількадесятьтисяч.

— **Залізничий перестанок в Бережанці.** Від 15. вересня буде утворений новий перестанок в селі Бережанці на лінії Збараж — Ланівці, між перестанками Білка і Кіськівці. Білєти продаватимуть у ваґоні.

— **Нові приписи для автобусів.** Вийшов припис для автобусів, що автобус не сміє їхати скорше, як 40 км. на годину. За переступлення того припису будуть карати шоферів і властителів автобусів.

— **Як то є на Балкані.** На дорозі коло Варяни в Болгарії зачепив самохід болгарського міністра Ляйчева за селянський віз, що їхав до міста. Розлючений селянин вихопив з пазухи пістолет і стрілив у міністра, але не трафив. Шофер крикнув: „Варіяте, це міністер!“ Тоді селянин почав утікати, але шофер зловив його. Та міністер казав пустити селянина, бо авто повинно вважати на селянські вози.

———

Про орґанізацію наших дяків.

Дістаємо таку статейку з просьбою помістити:

„Перед трьома місяцями дня 25. мая ц. р. на своїх зборах в Коломиї получилися дяки всіх трьох епархій в одно Краєве Товариство гр.-кат. дяків, якого тимчасовим осідком є Заболотів, місце замешкання теперішного провідника того товариства.

Це товариство обєднує всіх дяків гр.-кат. обряду в одно станове, здорове тіло, а метою його є релігійне, культурно-освітнє і матеріяльне двигнення дяківського стану.

Краєве Товариство гр.-кат. дяків основане на взір переробленого статута У.П.Т. (Рідної Школи), а оперте на релігійних основах, розпочало серед дуже важких обставин свою діяльність над поправленням долі дяків і піднесенням дяківського стану під оглядом культурно-освітним. Одною з праць того товариства є старання, познайомити дяків з їх минувшиною і заінтересувати дяками ширші круги народу, а з окрема впливових українських діячів і письменників. В тій ціли постановив провід Краєвого Товариства гр.-кат. дяків видати Ілюстровану Історію Дяків, а на зібрання історичного матеріялу і написання історії визначило товариство три надгороди (премії) у лучній сумі десять тисяч золотих.

Правда, не всі дяки тепер відповідають своєю освітою, працею і здібностями стремлінням молодого товариства, однак є надія, що безупинний похід проводу того товариства вперід з часом перетворить дяків у добре здисципліновану, сильну, впливову і чинну громаду релігійно - національних робітників, а що дяки можуть відограти знач-

ну ролю в історії церкви і українського народу, о тім нині ніхто не сумнівається. Загально дяки висказують свій жаль на брак заінтересовання дяківським вихованням і випосаженням зі сторони українського громадянства, а з окрема національного проводу і Рідної Школи. Дяки є тої думки, що Управа „Рідної Школи“ повинна занятися освітою і вихованням дяків, бо добре виховані дяки можуть принести свому народови і „Рідній Школі“ великі услуги і користи.

Михайло Волощакевич
дяк в Заболотові.

СВИНЯ ВОРОЖБИТОМ.

Прийшли вечером два пани до гуцула і просили, чиби не переночували у него.

— Чому ні, можете переночувати, хоч не маю відповідного приміщення, як для вас годиться, але простелю на землі ліжник і переночуєте.

Але що в хаті було душно, то пани сказали:

-- Ми, ґаздо, не хочемо в хаті ночувати. Ми переночуємо наґанку, під хатою. От тілько, аби колохати.

— Я вам неборони, але ночуйте у хаті, бо в ночи буде дощ, тай буде дуже неприємно.

— Ні, не буде дощу — відізвався один пан, заглядаючи в якийсь календар.

— Я вам кажу, що буде—твердив гуцул.

— Але не буде, бо календар пише погоду — стояли на свому пани.

— Але кажу, що буде, бо моя свиня сегодня носила солому в зубах.

Та пани постановили ночувати таки під хатою.

— Як не хочете мене слухати, то ночуйте, але наперед вам кажу: абисте не просилися в ночи до хати, як ме йти дощ, бо не пущу!

Прийшлося в ночі. З початку було дуже гарно. Та коло півночі нараз як на біду зза гори надлетіла чорна хмара з великими бурями і блискавицями. Громи били, аж скали лупалися. Дощ полявся, як з відра. Наші пани вже каялись, що непослухали гуцула.

— Видиш, що господарська свиня ліпший ворожбит, як наші календарі -- говорив один пан до другого.

Вони вже до самого рана стояли на ногах і тряслися від зимна, бо студений дощ скажено бив у стіни аж повище вікон, а до хати не просились, бо думали, що гуцул таки не пустить — і встидались. А він бувби пустив, бо лише так жартував.

У ранці як увійшли до хати, сейчас перш усего повкидали свої календарі до печі в огонь з тої злости, що не вийшло по їхньому, тому, що були мокрі до нитки.

— А не казав я вам: ночуйте у хаті, бо буде дощ! — сміявся гуцул.

Написав *Іван Михайлюк*.

Відповів.

Чоловік купив жінці хустку тай приносить до дому, але жінка не вдоволена, оглядає хустку тай каже:

— Е, ти все вибереш щось найгірше!

Твоя правда, жінко! — каже чоловік. — Це пізнати і по тобі.

ЩО ЧУВАТИ В НАШІМ СЕЛІ?

Лист із Єзуполя коло Станиславова. В осени 1928 р. переведено в нас протиалькогольний плебісцит. Місцеві жидки з кількома поляками внесли протест і справа скасування коршем застрягла, а молодь нашого села пиячила дальше. Щоби хоть частинно зарадити цему народньому лихові, засновано у нас заходом молодих людий, а головно Михайла Шандури, Михайла Маґуна і Миколи Вовка, Кружок Українського Протиалькогольного Товариства „Відродження“. Започаткована праця цього Кружка поступає з успіхом вперед. Молодь обох полів вступає в члени. Дві забави, одна читальня а друга Жіночого Кружка, відбулися без всякого алькоголю, Та є внас вороги цього Кружка так між старшими як і молодю. За старших шкідників не годиться й згадувати, вони не мають впливу, але на жаль до горівки заохочує навіть заступник голови тов. „Сокіл“. Він висміває на кожному кроці членів Кружка, а членів „Сокола“ питає, хто їм позволив вступити в члени Протиалькогольного Кружка, чому вони не питали його про дозвіл(!) Сам він кілька разів приходив до читальні пяний і частійше можна його побачити в сусіднього шинкаря Олейка, чим в Читальні. Та мимо його аґітації число членів побільшується а Кружок використовує всякі нагоди, щоби доказати людям, що без алькоголю, можна обійтися. Дня 8. червня член Протиалькогольного Кружка Михайло Маґун робив, як в нас називають „толоку“, щоби навезти глини до ліплення хати. Запрошеним людям не дав пити ніякого алькоголю, а гроші замість видати на алькоголь, посилає через редакцію „Народньої Спрaви“ на ось які ціли: Українські Інваліди 4 зол., — „Рідна Школа“ 3 зол. — Політичні Вязні 3 зол. — разом 10 зол. На цьому місці закликаю всіх чесних Українців при всяких оказіях обходитися без алькоголю, а гроші місто на алькоголь висилати на народні ціли.

Тверезий.

—з—

Середпільці, пов. Радехів. В нашому селі відсвятковано дня 16. червня ц. р. 35-тий Ювілей Читальні „Просвіти“ з слідуючою програмою:

1. Служба Божа, яку відправив о. Набережний парох з Кривого, співав хор місцевий під проводом дир. Піговича В., по Богослуженню хор відспівав молитву — „Боже Великий Єдиний“.

2. По полуд. о год. 2-гій Похід процесійний з церкви до читальні, опісля Водосвятіє — коло читальняного дому.

3. Посвячения новозбудованого Кооперативно-Читальняного дому відбулось при участи Впр. о Петра Козаківського, о. Ів. Набережного і о. Мих. Паука.

Вступне слово виголосив голова чит. о. Паук про заснования цеї читальні, рівнож згадав про її основателя великого працьовника і патріота, о. Иосифовича, бувшого місцевого пароха, якого запрошено прибутн і своєю присутністю звеличити наше Свято. На жаль з невідомих нам причин дорогий наш пастир до нас не загостив. Дальше реферував делеґат з філії Радехів Др. Селезінка, після реферату відчитав Привіт Голов. Т-ва „Просвіта“, а делеґат з Повітового Союзу Радехів Вш. дир. Мінько зложив свій Привіт, а дальшу його промову перервав пожар який вибух в сусідному селі Муканю. Бачучи небезпеку наші „Соколи“ на поклик трубки — горить! — миттю поспішаючи відїхали зі сикавкою на ратунок, — і на місце огню прибули в пору, який і вгасили чим спинили дальший загрожуючий вибух огню.

4. Вечером о год. 7·30 відограв аматорський гурток при Читальні виставу „Наймичка“ під проводом Наконечного Олекси.

5. По виставі відбулись Вечерниці.

Зазначуємо, що помимо всякої перешкоди Свято відбулося величаво при участи Впп. Делеґатів, орґанізаторів Всч. отців, Впп. Членів читалень і Впп. масово зібраних гостей з дооколичних сіл.

На укінчення цего дому жертвували: Впп. дир. Саган, Радехів 10 зл., о. Коритко Холоїв 3 зл., добровільних датків з відзнак зібрано 28·60 зл. від гостий.

Виділ Читальні складає щиру подяку усім прибувшим гостям, що своєю присутністю причинились до окраси нашого Свята.

Володимир Стефанюк, секретар.

———

Посвячення Народного Дому в Городловичах, пов. Сокаль. Гарне і потішаюче свято обходила громада Городловичі, пов. Сокаль в дни 4-го серпня ц. р. посвячуючи свій нововибудований Народний Дім. О. декан Карпяк з Ульвівка в присутности всіх громадян Городлович, делеґацій з поблизьких громад і товариств та представників повітових установ зі Сокаля доконав акту посвячення, по чім виголосив гарну промову. Промовляли ще: посол Кохан, представник всіх повітових установ п. Гр. Бараник і другі. „Народний Дім“ побудований Городловичівцями представляється дуже гарно і помістив вже в свойому нутрі читальню „Просвіти“ з драматичним гуртком кооперативу споживчу і районову молочарську централю. Праця в тій громаді спочиває в руках селян, але ведеться її взірцево на всіх ділянках громадського життя. Побажатиб, щоби і на дальше не впали руки робітникам на народній ниві а Городловичі стануть в ряді найсвідоміших громад Сокальщини.

Свято матері у Велдіжи. Заходом місцевого Кружка Союзу Українок в Велдіжи відбулося дня 16 VI 1929 р. „Свято Матери“.

На це Свято мала прибути з Союзу Українок з Долини делеґатка котра невідомо з якої причини не приїхала помимо того, що обіцяла приїхати.

Свято розпочалося о год 11. перед пол. і відбулося дуже урочисто. Хор місцевий, котрий тішився доброю славою в цілім повіті, де виступав на концертах в Долині, Болехові т. и. під деріґентурою місцевого дяка п. Івана Брика, списався і на послідні Святі знаменито. Піснями і деклямациями публика була дуже захоплена, а тим більше, що реферат з причини остаточного неприбуття делеґатки на просьбу місцевого Кружка виголосив Др. Василь Тисяк, котрий тішиться великими симпатіями серед нашого населення. Гарними красками змалював він дотеперішне положення української жінки і її завдання в майбутнім, де головно звертав увагу на виховання дітей; та не кінчить, бо на салю впадає комендант місцевого постерунку поліції зі словами: „za dzieci nie wolno gadać, tego w programie niema“. Коли йому пояснювали, що реферат свята дозволений староством і що виховання дітей належить до материй, він кричить: „Nato nie zezwalam!“ Відтак грозив Др. Тисякови, що за таку „підбурючу“ мову зробить карне донесення. Рівночасно заборонив збірку добровільних датків. Звертаючись до публики, сказав: „Co chcecie tutaj, zabierajcie się stąd!“ Ось як собі поступають найменші орґани влади! Навіть „Свято Матери“, котре відбувалося з програмою, затвердженою старостом, комендант постерунку старався перебити. Та душ наших і віри нашої не перебе.

Очевидець.

—о—

ДЕ БУЛИ ВІЧА?

18. серпня було віче в **Загірю** пов. Рогатин, куди прийшли люди з Васючина, Явча, Псар, Помонят і Княгинич. Промовляв посол Кузик і деякі селяни. В Загірю йде гарно культурна робота, натомість в Княгиничах через керинників завмерла.

3. серпня було віче в **Павловичах** пов. Грубешів на Холмщині (де війт розібрав церкву). Були на вічу селяни з Гунятина, Нисмич і Ниновa. Промовляв пос. Кохан.

4. серпня відбув пос. Кохан віче району **Городловичі**. Заступлені були громади: Ульвівок, Войславичі, Старгород і Городловичі з Сокальщини, то з Волині громади Жджарки і Жджари. Всіх присутних около 1000 людей. Замітна велика участь жіноцтва.

Дня 19-го серпня було віче пос Кохана в районі Лучиці. Взяли в нім численну участь окрім Лучиць громадяни сіл: Бобятина, Стріча і Мотова з Волині.

Дня 14-го серпня ц. р. відбув пос. Великанович віче в **Краснім**, а 18-го серпня в **Должках** повіту Турка. Численна участь селян у вічу свідчить, що і в наших гірських закутках жевріє українське серце і нарід горнеться до свойого проводу. Всюда однак запримічується велику матеріяльну нужду. Недостача заробітків, лиха земля, винищені ліси, емеґрацийні трудноці — отсе причини матеріяльного лихоліття наших гірняків. Мимо цього освітна робота тут розвивається. В Краснім вже підготовлено терен під читальню „Просвіти“, а в Должках, про які ми вже писали, заложена перед місяцем читальня має тепер около 150 членів. Замітно, що пр. в Должках всю орґанізаційну роботу взяла на себе сельська молодь (головно браття Романчаки) і прекрасно вивязується зі своеї гарної місії. Звісна народня ґазета „Народня Справа“ продирается до найдальших гірських закутин. Кооперативи зачинають здобувати щораз ширший терен. Але не бракує і тут в тих сторонах деморалізаційної роботи одного з одинки пос. „Вікторця“, який хотівби всіх втягнути в своє багно. На вічах жалувалися люде на ріжні переслідування як пр. в будові гірських малих млинів, яких вимагаємі пляни перевисшають вартість самих млинів. Богато клопоту і коштів спричинює людям припис про зголошення биття телят і т. п. як і брак спеціяльних оглядачів. Про це все буде інтервенювати в уряду пос. Великанович.

—о—

Переписка і всякі поради

Дописувач з Туркотина. Приватне життя других людий нікого не обходить. Вам цего не помістить жадна ґазета.

М. Б. Тишківці. Подібна історія була вже поміщена. Пробуйте щось инше.

М. М. Маукова. Вірш виправимо, піде пізніше.

Дописувач з Куугова. Пришліть підпис.

Парубчак з Комарівки просить ту дівчину, що писала лист до парубчаків, аби подала йому свою адресу через „Народню Справу“.

Про гнилець у пчіл пишемо окрему картку. Хто тримає пасіку і хоче з неї мати добрий пожиток, повинен мати потрібні пасічничі книжки, передусім Є. Архипенка „Поступове Пасічництво“ ціна 7 зол. (може набути у нашій Редакції).

———

ПОДЯКА.

Шлю Вп. Панам редакторам щиру сердечну подяку за прислану мені запомогу, котру одержав 1-го серпня. Бажаю Народній Справі найкращого успіху і розвитку, а панам Редакторам хв. часопису Народна Справа бажаю від щирого серця многая літа, рівнож успіху в їх праці при освідомлюванню наших майже темних, забутих волинських сіл.

Остаюсь з глибоким поважанням

Сидор Медвідь

Село Хлівчани. пов. Рава Руска.

— —

Інтабуляція розпарцельованих ґрунтів.

Вийшов розпорядок, що всі ґрунти, набрані з парцеляції двірських ґрунтів ще перед 9. січня 1926 року, мають бути заінтабульовані на їх теперішних власників. Таку інтабуляцію мають перевести самі Окружні Земельні Уряди. Колиб котрийсь земельний уряд цього сам не перевів, треба самому домагатися цего через адвоката.

При цім заінтабульованню всі тягарі, що тяжать на ґрунтах, мають бути перенесені на нерозпарцельовані ще ґрунти дідича так, що розпарцельовані наділи мають вийти чисті.

———

Що по чому.

У Львові, дня 3. вересня.

Збіжжа подешевіло. До подешевіння пшениці причинилося те, що влада на далі задержала 20 зол. мита від кождого вивезеного сотнара пшениці зза границі. Инші ґатунки збіжжа також відповідно подешевіли. Тимчасом в Америці, де жнива випали гірше як в Европі, особливо в західній Канаді і Зъединених Державах, збіжжа подорожіло, перед усім пшениця і кукурудза.

В Галичині платять тепер менш-більш такі ціни: За двірську пшеницю 40 до 41 зол., за селянську по 40 зол., за жито 23 до 24 зол., за овес 19 до 20, за ячмінь 20 до 21. кукурудза 26 до 27, полевий горох 32 до 35, пів Вікторія 45 до 55, синій мак 135 до 145 зол., сивий 115 до 125, гречка 29 до 30, лен 65 до 66.

Паша: добре прасоване сіно 7 до 8 зол. за 100 кґ., солома 4 до 5, житний ґрис 15, пшеничний 16. Тому тепер варто плекати богато худоби і кормити ґрисом.

Городовина і садовина

Солодкі овочі гуртом по 15 до 30 зол. за 100 кґ., винні літні 30 до 70 зол., грушки 35 до 70 зол., сливки-угорки по 70 зол, в дрібній продажі яблока від 0·30 до 1·50 кґ, грушки від 0·50 до 2 зол., сливки від 1 до 1·60 зол., літра ожин 1 зол.

Городовина, головка капусти від 15 до 25 ґрошів, 1 кґ. шпараґової фасолі 0·50 зол до 0·80, 1 кґ. помідорів 0·70 зол.

Масло, яйця, молоко.

Маслосоюз платить за масло 1-ої якости на вивз солене по 5 до 5·20 зол., за десерове несолене по 4 90 до 5 зол., за літру молока 0·35 зол., за копу яєць по 9 зол.

Свині: Фабрика Рукера на Знесіню під Львом платила минулого тижня за беконові свині по 2·40 до 2·50 за 1 кґ живої ваги, за гірший мясний (худий) товар по 2·25 до 2·30, за товсті свині по 2·45 до 2 60 зол. Значить свині подорожіли.

ЧОМУ В ЗБІЖЖУ БАГАТО ПОСЛІДУ?

Майже кождого року, а передовсім в посушливі літа, наші збіжжа замало видають зерна. Замість зерна є в ньому багато послідy. Послід також зерно, але воно дрібне, мале, легке і не має тої ужиткової вартости, що зерно велике і тяжке, Тому за збіжжа, в якім є більша кількість послідy, мало платять і нерадо його купують. В наслідок того господар тратить подвійно, бо збирає дуже малу кількість зерна та на торзі дістає за нього низьку ціну. Щоби цьому зарадити, повинен кождий господар старатися пізнати, чому в нього так багато послідy, щоби вже при найблищих зборах ті причини усунути.

Найбільше послідy трапляється на землях зле вироблених і слабо угноєних. Річ цілком ясна, бо на таких землях рослина не має відповідної кількости поживи і через це голодує. Заправлена земля має мало воздуху і води, поволи нагрівається і не все спинює розвиток коріння, стебла, листя, цвіту і овочу. Таксамо рослина виросте слаба і мала, як не найде в землі подостатками поживи. Брак поживи є найголовнішою причиною, що так богато послідy в зерні.

Сам стаєнний гній вивезений навіть у великій кількости під озимі і ярі збіжжа ще не дає рослинам потрібної поживи. Він здебільшого причиняється лише до сильного розросту бурянів. що видушують збіжжа та забирають поживу зі землі, а над землею світло і воздух. Тому можна сказати, що гноїти стаєнним гноєм під збіжжа не оплачується, бо він за дорогий і роботи з ним багато. Краще його оставити під другі рослини, такі, як буряки, бараболі і кукуруза, а під збіжжа ужити помічні погної. Помічні погної конечно потрібні передусім тоді, коли стаєнний гній був зле перехований і походить від слабо живлених звірят.

Помічними погноями можна придати таку кількість поживи, якої саме потребує рослина на цілий час свойого розвою та на вибудування зерна. А рослина потребує азоту, фосфору, потасу і вапна. Їх вона потребує найбільше зараз на початку свойого життя, коли ви кільчить і пустить перше коріння. Нема їх тоді то вона не росте, а нидіє.

Азот потрібний на вибудування листя, стебла і овочу, дається рослині зі сірканом амоновим, або иншими азотовими гноями. Сіркан амоновий надається передусім під бараболі і овес, але його можна уживати з дуже добрим успіхом також під всі инші рослини. Під озимі і ярі збіжжа можна його дати від 75—10 кґ. на морґ, а — до окіпних рослин навіть 150 кґ. на кілька день перед засівом.

Не менче важною поживою від азоту є фосфор, що впливає головно на якість зерна і виживність соломи. Угноєння суперфосфатом під збіжжа в кількости 100 — 150 кґ. на морґ покриває цілковито запотребовання фосфору у рослин. Суперфосфат є один з найкращих фосфорових погноїв, бо ділає зараз по висіянню, добре розмішується в землі, корисно впливає на ріст рослини та витворення овочів. Найбільше фосфору находиться в квітах і зерні. Угноєння суперфосфатом впливає головно на витворення гарного й великого зерна. Тому збіжжа, під яке угноєно суперфосфатом звичайно має мало послідy.

Крім амонового сіркану і суперфосфату, мусимо ще подбати, щоби рослина мала потрібні кількости потасу і вапна. В тій цїли треба гноїти збіжжа ще потасовими солями або каїніт, які є розмірно найдешевшими погноями і тому на них не повинномся ніколи щадити.

Поживою для рослини, а також погноєм, що зліпшує прикмети землі, є вапно. Землі квасні, на яких ростуть квасні буряни, не хотять родити окіпні, а передусім стручкові, треба частіше угноювати вапном.

Вапно зі сірканом амоновим, суперфосфатом і потасом правильно ужиті (неможна їх мішати з вапном) є ті найголовніші помічні погної, що причиняються до високих зборів дорідного зерна, а не послідy, та взагалі доброї якости землеплодів, а також забезпечують великий чистий зиск.

Дальшою причиною послідy в зерні є, як висше згадано, буряни. Тому завданням господаря є нищити буряни, винищувати їх на всіх неужитках, як межі, рови і т. п. До нищення деяких бурянів, як гірчиця і ріпиця, можна ужити каїніту або азотняку. Про це ми вже писали.

Попри все сказане треба ще звернути пильнішу увагу на засів. При засіві рукою висівається зерно загусто і нерівномірно, то за багато його виходить на морґ. Звичайно висівається до 30 кґ. більше, ніж треба. Крім цих 30 кґ. тратиться ще багато зерна при зборах, бо нерівномірно посіяне зерно нерівно сходить, росте, цвіте і дозріває. Наслідок буває такий, що одно зерно в тім самім корчі перестояло і висипалося, а друге щойно завязалося. І те невизріле зерно є втрачене, бо воно складає той великий процент послідy, що правильно кождого року приходить при зборах.

Це ті важніші причини через які розвивається послід в збіжжу. Тому господарі повинні так господарити, щоби усунути їх зі своєї господарки. Розпочинаймо вже раз розумну, раціональну господарку, так як це діється в других краях.

Написав Б. Волинець.

Бережіть озимі засіви перед хоробами.

Всі знаємо, що такі хороби збіж, як снітїй, головня, сніжний грибок, часто вириджують рільникам великі шкоди. Буває деколи, що снітїй знищить третину всего плоду, пшениці. Мука з пшениці, зараженої снітїєм, є чорна, і млини дуже нерадо купують таке збіжа, а на насіння то воно зовсім не надається. Пилок снітію і головні є трійливий, а худоба, що годується соломою зараженого збіжа, може тяжко занедужати, або упасти. Снітїй і головня самі від себе не згинуть. Бувають роки, в котрих їх меншає або більшає залежно від перебігу погоди в часі жнив, але одержати цілком чисте збіжа без боротьби зі снітїєм і головнею не можливо. Одно зерно з пилком снітію може заразити корець збіжа, бо кождий пилок се властивий зародок хороби. При молоченню розпилюються зародки снітію і чіпляються волосків зерна пшениці тимбільше, чим вона більш вогка. Коли підчас сіяння таке зерно з налиплим пилком снітію дістанеться до землі, зачинає пускати корінці, а враз з ним пилок снітію пускає білу ниточку, котрою вростає в зерно пшеницю, опісля в її стебелину, аж остаточно проростає до колоса, щоби тут витворити той чорний пилок, то є своє насіння.

Боротьба зі снітїєм і головнею полягає на нищенню їх зародків на насінню збіж ще перед засівом. Робиться се так, що промивається насіння слабим розчином формаліни, або розчином порошку, що зветься „Успулун" і є найлучшим средством до відкажування насіння. Формаліна се теч на око безкольорова прозора і її продають як розчин 40 проц. Перемивання формаліною приготовляється так, що до 100 літрів води додається пів кільограма 40 проц. формаліни, а в сей розчин вкладаємо зерно на 15—20 мінут. Так перемите насіння розсипуємо у відповіднім сухім і продувнім місці в тонку верству і час від часу перегортаємо лопатою щоби висохло. Мішки в котрих, перевозимо насіння, належалоби рівнож намочити в такім розчині формаліни і висушити. В останних часах оказалося, що найлучшим средством до відкажування насіння є порошок „Успулун". Його фабрикують у двох сортах, іменно до відкажування на мокро промиванням і до відкажування сухого. При відкажуванню на мокро розпускаємо на корець пшениці 150 ґрамів порошку, „Успулун" в 100 літрах води і в такому розчині мочимо насіння через 30 мінут. Потім насіння розсипуємо в тонку верству і сушимо.

Сухе відкажування є остілька вигіднійшим, що при нім відпадає досушування, а взагалі висів насіння сухого немоченого дається лекше і докладнійше перепровадити. Сухе відкажування перепроваджуємо в сей спосіб, бо на пів кірця (50 кґ.) зерна, котре ми висипали приміром до бочки, даємо 100 грамів порошку „Успулун". Бочку замикаємо щільно, а качаючи її стараємося добре вимішати насіння з порошком, щоби кожде зерно обібралося тонкою верствою порошку „Успулун". Є вже до сего умисно пристроєні бляшані бубни, уміщені на осях, котрі обертається корбою, але без них може наш господар обійтися і сам подібний приряд зладити у себе в дома.

Порошок „Успулун" продають в щільно замкнених пушках. В його склад входять трійливі частини арсену і ртути, тому його треба переховувати осібно і не давати до рук дітям.

В сім році, зі взгляду на часті дощі підчас жнив ледви котрому рільникови удалося зібрати збіжа на сухо. Тому кождий, хто дбає про свої засіви повинен заздалегідь забезпечитися перед пошестю, що може знищити його цілорічну працю.

Інж. Б. Попович.

—з—

Чи варто гноїти поле помічними гноями?

Оттаке питання насувається не одному господареви. Бо не штука купити погній; але чи заплатить він пізніще за себе?

Під збіжжа на морґ потрібно 100 до 150 кґ. суперфосфату або томасини, коло 50 кґ. потасової соли та коло 50 кґ. азотняку або салітри. Всі ці погної разом коштують коло 50 до 60 зол.

Від них поле повинно зародити 2 до 4 сотнарі зерна більше та 3 до 5 сотнарів більше соломи. При те-

перішних цінах вартість тої надвишки виносить 80 до 150 зол. Є отже з чого заплатити всі видатки на погної і лишиться ще 30 до 100 зол. чистого зиску з морґа.

Ще ліпше поплачуються погної під бульбу, бураки, кукурудзу, капусту, значить під так звані окіпні рослини. Під них треба всіх трох родів погноїв о половину більше, як під збіжжа, значить за 75 до 100 зол. на морґ. Але за те від них буряків або бульби вродиться нераз два рази більше як без них. Є отже і з чого заплатити погної і лишиться ще велика надвишка на зиск.

Але звідки взяти стільки грошей на ті погної — спитаете. В тім то ціла штука і вигода, що їх дістається і без грошей. Аж як вони зроблять свою прислугу, значить як збіжжа гарно зародить, аж тоді треба платити за погної. Тому всі господарі повинні вживати богато помічних погноїв під всі господарські рослини на всі поля. В справі погноїв звертатитя до „Укр. Спілки Аґрономів“ у Львові, вул. Собіського.

—о—

Під котрі рослини найліпше гноїти обірником?

Під ті, що довго ростуть, отже під бульбу, буряки, кукурудзу та ріжні роди городовини. Бо досвіди виказали, що обірник найсильніще ділає першого року в літі. Коли його було ужито під збіжжа, то в той час збіжжа вже зібрані і найбільшу силу обірника сполікує тоді вода в спід ґрунту, натомість буряки, бульба і кукурудза саме тоді найбуйніще ростуть і всю гнійну силу спотребовують для себе.

А коли вивозити гній на поле: в осени, в зимі чи на весну?

Досвіди виявили, що в осени та на весну. Осіннє гноєння остільки ліпше, що вивезений та в осени приораний обірник першого літа сильніще ділає і рослини на такім поли не страдають від посухи. За те таке поле скоріше стає яловим. Натомість на весну погноєне поле довше задержує гнійну силу, але першого року рослини слабше користають з гною і в посушливі роик терплять від посухи.

Маріян Стахурський
ст. ветеринарний лікар

Хороби на вимені у коров.

Як їм запобігати та як їх лікувати.

На вимені, як і на кождому другому приладі тіла, приходить до ріжних хоріб. Найчастіше лучаються випадки від недогляду й ушкодження, як: пободження худобою на пасовиську, зранення кільчастим дротом, а буває й гострою підстілкою в стайни. Ушкодження й хороби на вимені вельми шкідні, бо й при належному ліку ванню їх залишаються наслідки під видом схильности до наворотів і близнуваті стверднїння, чим зменчується обсяг молокотворчого залозу. Нераз приходить і до безужиточности цілих чверток. Вимя призначене для телятка — не для нас, тому маючи це на оці — слід нам наші вимоги до молочної корови ставляти з приноровленням до цего природного закону. Молочний залоз, який працює поблизько цілий рік: раз для телятка, а далі і для нас, — потребує необхідно раз в рік довшого відпочинку, щоби прийшло в ньому до обнови — відродження молочних клітин (комірок). Щойно тоді зможе вимя по отеленню продукувати дальше молоко в обильній кількости. Як корову доїти безперервно до самого отелення, не запустити її на 3 — 4 місяці перед тим, то ми втратні подвійно: раз тому, що корова дуже ослаблюється і затрачує по отеленню на одну третину молоко і родить кволе телятко. А коли воно і прийде щасливо на світ, не находить у матірному вимені сяри. В телятка затримується смілка (кал) і воно важко хоріє запеченням. Тому потрібно на півтора або й два місяці перед отеленням корову запустити. Робити це постепенно: з початку доїти два рази денно, а відтак по тижневі — раз денно і запустити зовсім.

У нас практикують звичай, що заки ялівка отелиться, на кілька місяців перед тим, облапують в неї вимя, надавлюють його, пробують доїти. Мовляв — для кращого приучення її доїтися. Таким чином вони вправді „віддоюють“ ялівку, прискорюють в неї витворювання молока, але в замолодому ще залозі, а таке молоко своїм складом — маловартне. На збільшення молочности треба впливати передусім належним годованням.

Потрібно дбати про здорову, пашну (змістову) відживу молочних коров.

В тільних коров і ялівок не сміє пожива обтяжувати ані здувати шлунків. Не слід теж і відживляти їх за поживно, бо запашені штуки родять кволі телятка і тяжко отелюються. Запашення протививться і молочности. Пособляє молочности і захищає перед хоробами вимен дбайливість про чистоту шкіри і чистої не гострої підстілки. Зменчують молочність задушні стайні і недостача руху. Сопух впливає відемно на смак молока, яке легко набирає чужим сопухом. Тому потрібно зберігати молочні корови перед сопухом сечі, гною, стухлини, а також і при лікуванню їх послуговуватися безвонними середниками; не вживати терпентини, креоліну, амоняку, — а спірту, борного квасу, надманґаніяну потасового то-що.

Молочну корову слід літом і зимою виганяти для необхідного руху; не поїти її за холодною водою, не вганяти в холодну воду та зберігати перед простудою, бо молочний залоз боїться простуди і легко підпадає запаленню.

Про запалення і другі хороби на вимені розкажемо иншим разом.

———

Хто дістає в нас запомогу 120 золотих??

1) **Запомогу 120 золотих** одержує кождий наш передплатник, котрому згинула штука рогатої худобини, принайменше 2-річна — але тоді коли він в день випадку був уже бодай один місяць передплатником — коли разом з погибшою не мав більше як 4 штуки дорослої (понад 2-річної) худоби — і коли погибша штука до дня випадку була в нього найменше 14 днів, та коли в день вплачення передплати була здорова.

2) В однім році може передплатник дістати запомогу лише один раз.

3) Посвідку про загибіль треба вислати найдалі до 5 днів по випадку.

4) Передплата на „Народню Справу“ виносить 1 зол місячно. Найліпше посилати відразу на 3 місяці (3 зол.) а ще краще на пів року (6 зол.).

5) Передплатником числиться кождий від того дня, коли він вислав передплату, або по перерві відновив її.

6) Хто перерве передплату, той мусить зачинати з початку. Тому треба завжди висилати нову, заки скінчиться попередна, бо часом і день перерви може стати на перешкоді признанню допомоги.

Шовкові пончохи з ялиці.

Дівчата і не догадуються, що їх гарні шовкові пончохи перед кількома місяцями росли в лісі.

Та як це можливе — спитаєте. Бо штучний шовк, такий як з нього роблять шовкові пончохи, блюзки, шалики, роблять фабрики з дерева, переважно з ялиці.

Правдивий шовк є далеко тревааліший, як штучний. Його розпізнається в той спосіб, що виторочується кілька ниток і спалюється. Як вони швидко горять і не видають жадного запаху та не творять кульок, то це був штучний шовк. Бо нитки правдивого шовку паляться також без запаху, але спалені збігають в кульочки.

—з—

Данило Ґерус

Повість з історії села Шміткова.

(Хто цеї повісти не читав від початку, нехай читає ч. 26, ч. 31, ч. 32, ч. 33 і 34).

(Дотепер було сказано, як заснувалася оселя Шмітків, як прийшов жид Мошко і тягнув людий до своєї коршми, та як до свідомого парубка Андрія люди сходилися вечорами, а він читав їм книжки. Щоби людий зацікавити і притягнути до себе, Андрій зловив дивну птицю „гупала“ і тримав її в клітці в своїй хаті. Від того часу до коршми майже ніхто не заглядав, а всі ходили до Андрея, де проводили час на читанню добрих книжок. Навіть найгірші люди почали ходити до Андрея і ставали ліпшими. Нарешті стали думати над тим, якби усвідомити людий, шо нема на світі відьмів. Андрій і швець Прищіпка зібрали кілька господарів і жінок та хлопців і пішли з ними в ліс. Хлопці лишилися під лісом, а прочі пішли і ждали в лісі. В опівночі появилися відьми і найстарша почала говорити до молодших, від яких коров не сміють молока відбирати і на яких господарів не сміють хороби ні біди зсилати).

(Далі).

— Не дурно то швець, щоб незнати, як немав часу, то все покине, а дасть жменю соломи корові, корова перекусить і він виведе її на росу, хоч на годину-—сказав Микита.

— А ми тої штуки не знали — сказала Настя, — ми звикли завше вигнати корову аж десь близько полудня, пастухови до череди. Та й не диво, що так мало відьми зоставляли мені молока, а решта все забирали собі!

І ще щось булаб говорила Настя, але знову відьма Каська десь із дерева зачала говорити так:

— Увага! Ще маю вам відкрити одну таємницю! Хто погано проклинає, той щастя і долі немає. Той господар, що проклинає, потіхи з господарства не має. Те військо, що проклинає, то війну програє.

— Чи чули всі? запитала Каська.

— Чули! відповіли відьми.

І в тій хвилі запіяли по всіх оселях когути: „Кукуріку!“

Всі відьми, що стояли на границях, дали ногам знати. — За пів мінути вже небуло нікого.

Андрій, Охрим, Семко, Микита, Горпина і Настя здива немогли, знати, чи це бачили в сні, чи на яві. Андрей каже до Семка:

— Видиш, яких то чарів треба ужити, щоби бути щасливим!

Та вже знаю, чого то инші люде і вікна відчиняють і подвіря замітають, а перше не знав, нащо — відповів Семко.

— Йдім чим скорше до дому! — сказала Настя. — То колись нам діди і прадіди розказували про таке, а ми вже виділи то своїми очима.

І пішли мерщій всі до дому.

Горпина прийшла до дому, зараз засвітила каганець, чисто замела хату, сіни і комору, бо комори ще незамітала, як тамтого року, і то тільки на середині. А по кутах і по підскринями, то ще було повно павутиня і гниючого сміття, ще від тоді, як комора поставилася. Геть Горпина пообмітала, навіть стіни, і вже береться замітати подвіря. За той час встав її чоловік, повставали і діти і всі дивуються, чого мама поробила такі великі порядки, як ще ніколи.

— Ти, чоловіче, бери граблі, а ви, діти, беріть мітли, — командує Горпина — Загорнім подвіря! А ти Марисю, дай корові жменю сіна і зараз виведи на город на межу, щоб корова в росі ноги помочила!

Всі робили то, що Горпина казала. Як сонце засвітило, вже було в хаті, на обійстю і в стайні все в найбільшім порядку.

Те саме в дома зробила і Настя. Тільки Охрим і Семко неробили ще нічого, тільки вивелисвою худобу на пасовиско за село. Корови ходять і весело пасуться, а вони голосно оба розмовляють.

Рано подоїли їх жінки корови, і дивуються, що більше молока надоїли, як звичайно.

Засміявся Семко і нич жінці не сказав. За те Микита, все розніс по селі.

Нім дзвони задзвонили Службу Божу на саме Вознесеніє, то вже ціле село знало про це. Ціле село ні про що не говорило, тільки про ті відьми. Гарпина розсказала сусідам, а сусіди другим сусідам, а Настя пішла вмисне і сказала о. парохови.

Одні в селі з того сміялися, другі дивувалися, а инші мовчали і дивилися, що роблять і як чарують себе Охрим та ті всі, що бачили чарівниць, і собі так робили. А найцікавіше було то, що Микита зарікся проклинати.

За пів року в селі змінилося. Охрим став жертволюбивим і порядним чоловіком.

Семко з жінкою і з дітьми жиє в найліпшій приязни, так що аж малий Степаньцьо питався мами, чого тато тепер не сварять і не кленуть.

(Далі буде).

—о—

ТОРБИНКА СМІХУ

Кінь дмухнув перший.

У господаря захорував кінь. Прийшов ветеринарний лікар тай каже:

— Маєте оцей порошок і оцю рурку. Насипте в рурку порошку, запхайте її один кінець коневи в ніздря а другий кінець візьміть собі в уста і сильно дмухніть, так, аби той порошок дістався коневи глибоко в ніс.

За два дні стрічається господар з лікарем:

— А що, чи ви зробили як я казав:

— Та зробив, пане доктор, але кінь перший дмухнув.

Як уміє, так дякує,

Сидить баба-каліка при дорозі а з міста йде жидівка з булками.

— Ой, поратуйте мене бідну! просить стара.

Жидівка змилувалася тай дала жебрачці булку. Ця дуже здивувалася такою щедрістю жидівки тай каже щиро:

— А нехай наш Господь Бог датсь вашому Богови щастя й здоровля!

Порозумілися.

Дорогою від ріки Бугу ідуть українські селяни. По дорозі стрінули їх польські кольоністи тай питають:

„Цо ви за єдні?!“ Селяни відповіли: „Ми мужики“. Поляки говорять: „То ви панови єстесьце музици? А сконд ідзеце?“ „Йдемо від Бугу“. „А то ви ідзеце од Бога? А цо несеце?“

— „Несемо постоли!“

— „То ви до тего апостолове?“

Тогді поляки говорять між собою: „Ходзьми, то несов людзі, то сов апостолові і музици от Боґа!“

(Ониськів Ілія).

Повила з калини.

Калина вже майже доспіла, і буде скоро пора лагодити її на зиму. Один з найліпших способів приготовляти калину на повила такий:

1) Калину обмити, всипати в горнець, поставити на теплу кухню з заду. Уважати, щоби не було богато води в ній. Повинно бути тільки води, щоби накрити дно, і нехай так стоїть, доки своїм соком не накриється. Потім присунути блище на кухню, аж щоби закипіла і так нехай вариться, яких 15 до 20 мінут, або доки не звариться. Треба мішати часто. Потім відставити, доки не вистигне і розтерти її через ситко, До кождої кварти соку додати кварту цукру, добре замішати, щоби цукор розтопився, поставити на кухню, щоби варилося. Як зачне кипіти, варіть ще 15 до 20 мінут.Черпнути трохи на мищинку, покушати, чи вже готове і коли застигає (як ще ні, то троха довше варити), вляти в слоїки або в шклянки. Калина має бути червона і чиста. Уважати, щоби не було богато води в ній.

АНДРІЙ КОВЕРКО арт. різьбар, Львів, вул. Піскова 22. Приймає замовлення на іконостаси, вівтарі і всі инші роботи які входять в обсяг церковного мистецтва. 373

Що це за потвора?

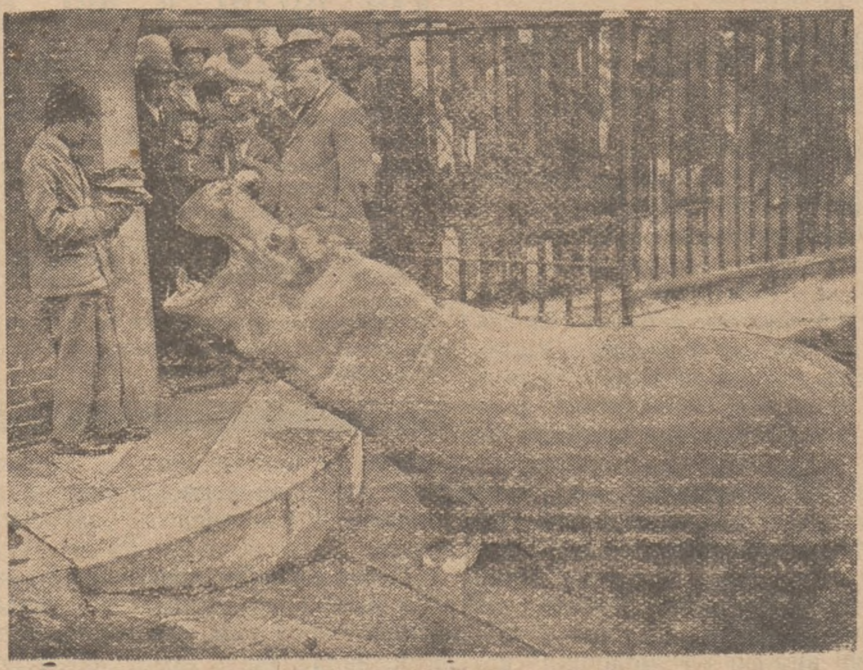

Це є звір — званий носоріг, що живе в ріці Ніль (в Африці). Тут є його фотоґрафія з зоольоґічного городу (звіринця) в Льондоні. Він роззявляє пащу, щоби проглотити ті ласощі, які тримає хлопчина в руці.

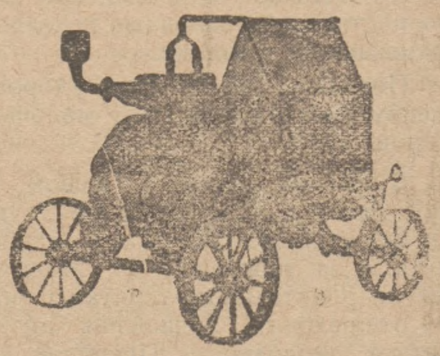

МОТОРИ
БЕНЗИНОВІ, НАФТОВІ і т. п.
— фабрикати фірми —
R. A. Lister Co, Ltd. Dursley
(АНГЛІЯ)
— ПОРУЧАЄ —
Кляґсбальд і С-ка
Львів, Вірменська 8. Тел. 6-29.
Виключна продажа фабрикатів фірми R. A. Lister, Co Ltd. Dursley. на цілу Польщу.

Позір Аматорські Гуртки і Кооперативи!

Накладом „Народньої Справи“ вийшли з друку нові театральні штуки а то:

1) БЛУДНІ ВОГНИКИ песа на 5 дій з кооперативного життя.

Є це перша українська кооперативна театральна штука в якій прекрасно представлене життя сільської кооперативи. **Ціна книжки 1·50 зол. з пересилкою 1·80 зол.** Хто замовить 10 примірників на те, щоб не переписувати роль, то заплатить на почті всього **14 зол.**

2) Де горівка буває там добра немає народня штука на 3 дії

надається спеціяльно до акції за знесенням корчем в селі бо відповідно представляє шкідливість алькоголю і його наслідки. **Ціна книжки 1·50 зол. з пересилкою 1·80 зол.** Хто замовить 10 прим на те, щоб не переписувати роль, то заплатить на почті всього **14 зол.**

Одну книжку висилаємо тільки за попереднім надісланням гроший то є **за 1 зол. 80 сот.**, а 10 книжок **за 14 зол.** висилаємо також за післяплатою на почті

ВАЖНЕ! Обі штуки дозволені до вистав львівським староством, що є видруковане на книжці.

1638 Замовлення слати і гроші висилати на адресу:

Народня Справа, Львів, Боїмів 4.

КУРІТЬ і жадайте всюди найдобірніших ПАПІРЦІВ
КАЛИНА
з фабрики кооперативи „БУДУЧНІСТЬ“ в Тернополі.

Господарська школа Тов. „Просвіта“ в Милованню п. Стриганці н/Д продає в осінному сезоні щепи ріжних родів і відмін овочевих дерев. Ціна 3·50 зол. за штуку. Кооперативам уділяє опусту. 374

ПЕРЕД ГРОМОМ будете забезпечені, якщо поставите на своїх будинках громозводи, які виготовлює Михайло Стефанівський, Львів, вул. Варстатова 10 (межи вул. Рицерською і Кордецького) Телеф. 49-14.

ФЕДІР ПЛІШКА ур. 1894 р. в Габківцях, уневажнює військову книжочку видану через П.К.У. Самбір. 308

ПАРЦЕЛЯЦІЯ — подільська земля (чорнозем) в дуже догіднім положенню, по умірковaній ціні в сплатах після умови, сейчас до набуття. Зголошення та запити про близші інформації і услівя слати під „Подільська земля“, до нашої Адміністрації. 371

В ОКОЛИЦІ Ходорова парцелюється фільварок, земля добірна, 8 кл. битого гостинця до більшого повітового міста (укр. ґімн.). Зголошення рефлєктантів до Адмін. під „Фільварок“. 372

Оповістка

Подається оцим до відома, що зїзд трох вищих кляс (VI, VII, VIII) української ґімназії в Рогатині, заповіджений на 7. і 8. вересня ц. р. відкладається на пізнійше по причині виїзду на лічення за кордон бувшого директора ґімназії сен. М. Галущинського. За комітет: Іван Поритко.

НАЙЛІПШИЙ ГОРІШНОШЛЕСЬКИЙ
ВУГОЛЬ
вагоново впрост з копалень.
Дерево букове, грабове,
спроваджуйте лише через Укр. Торг. Спілку
„ТИТАН“
у ЛЬВОВІ, вул. ВАЛОВА ч. 23. Тел. 6-36.
338

Жадайте по Ваших Кооперативах тільки незрівнаного в якости МИЛА
„Центросоюзу“!!!

Одинокий кооперативний склад дутих інструментів — в Галичині —

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
коoп. ЧОРТКІВ (Нар. Дім)
Телеф. ч. 10.
Відділ музичних інструментів.
Представництво найбільших чеських фабрик A. Riedl, Graslitz, C. S. R. 370

„ЕЛЕҐАНТ“
Одинока найліпша й своєрідня
ПАСТА ДО ВЗУТТЯ
КОНСЕРВУЄ ШКІРУ
Уживайте лише цю ПАСТУ!
— Адреса: —
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

Відподальний редактор: Лев Чубатий. Видавець Іван Тиктор.
З друкарні Щасного Беднарского в аренді „Кооперативи Ґрафічного Промислу“ у Львові, Ринок 9. Телеф. 76-14.